

PROTOKOLL

fra møte i Fylkesstyret Akershus

Møtedato 10.03.2020

Vår dato: 12.03.2020

Møtetid 14:00

Utvalgssekretær Akershus Bondelag

Møtested Østfold Bondelag, Askim

Sak 19/00891

Som medlemmer møtte: Sigurd Enger (leder), Ann-Kristin Knudsen, Svein Bjerke, Helge Olaf Aas, og Marit Helene Lund (ABK). Terje Romsaas (1. vara) deltok i møtet via telefon. Eli Berven (nestleder) kom til sak

Forfall: Maja Aas (ABU).

Fra administrasjonen: Vidar Kapelrud (sekr.) og Simen Solbakken.

Til behandling:

Faste saker

3/20 20/00057-3 20/00057 Akershus - Faste saker mars 2020

1/2020 Godkjenning av innkalling og saksliste

Vedtak: Godkjennes.

2/2020 Godkjenning av protokoll fra styremøte 3. mars 2020

Vedtak: Godkjennes.

Saker til behandling

21/20 18/00416-5 Viken - felles landbrukshelg. Oppfølging av styrevedtak

Vedtak

Fylkesstyret i Akershus ønsker ikke å arrangere felles Landbrukshelg for Viken i 2021. De nye styrene etter årsmøtene i de tre fylkeslagene oppfordres til i løpet av høsten 2020 å vurdere om det bør planlegges en ny landbrukshelg i januar 2022.

Saksutredning

Fylkesstyrene i Viken har ønsket at det jobbes mot en felles Landbrukshelg i januar/februar 2021. Landbrukshelga har forholdsvis lange tradisjoner i de tre fylkene. Akershus har arrangert Landbrukshelg de siste 10 år, siste gang i 2018. Østfold har arrangert Landbrukshelg annet hvert år siden 2012, siste gang i 2018. Buskerud arrangerte sist Landbrukshelg i 2012.

Saken er kjent for styret fra tidligere behandlinger. Korn oppsummert: Erfaringene fra Akershus og Østfold er at det har vært vanskelig å få tilstrekkelig tilslutning til helga, både fra

foredragsholdere og kursdeltakere. Fylkesstyrene i Viken vurderte i 2019 at dersom det skulle arrangeres ny Landbrukshelg måtte det bli et felles arrangement for Bondelagene i Viken.

Fylkesstyret i Buskerud har behandlet saken, og har vedtatt at man ikke ønsker å arrangere felles Landbrukshelg i 2021. Østfold skal behandle samme sak 13. mars, og innstillingen fra fylkeskontoret er den samme som Buskerud har vedtatt.

22/20 19/00774-3 Sluttbehandling innspill fra Akershus Bondelag til jordbruksforhandlingene 2020

Vedtak

Med de merknader fremkommet i møtet, ferdigstiller administrasjonen innspillet til jordbruksforhandlingene 2020 fra Akershus Bondelag og sender det på rask kommentarrunde i styret.

Saksutredning

Akershus Bondelag har mottatt 23 innspill fra i alt 25 lokallag (92%). Det er vi fornøyd med. Vedlagte innspill bygger på lokallagenes innspill, på innspill fra et dialogmøte med organisasjonene i Akershus samt innspill fra fellesutvalgene Akershus og Østfold har: kornutvalg og grøntutvalg.

Justert versjon etter styrebehandling 3. mars var vedlagt sakspapirene.

23/20 19/00884-4 Innspill til næringspolitisk program 2020-2024 fra Akershus Bondelag

Vedtak

Med de justeringer som fremkom i møtet, sendes vårt høringsinnspill vedr. næringspolitisk program 2020-2024 til Norges Bondelag.

Saksutredning

Akershus Bondelag mottok 20. januar utkast til nytt næringspolitisk program for perioden 2020 – 2024. Programutkastet er utarbeidet av et utvalg nedsatt av styret, og ble av Akershus Bondelag sendt videre på høring i lokallagene.

Høringsfrist for fylkeslaga er satt til 16. mars.

Akershus Bondelag har mottatt innspill fra syv av tjuefem lokallag. Avgitte svar på spørsmålene varierer, og med lav svarprosenten generelt (ca. 28%), vil fylkeslaget være forsiktig med å trekke for bastante konklusjoner.

Utkast til nytt næringspolitisk program ble videre gjennomgått på styremøte i Akershus Bondelag 3. mars, med sluttbehandling på styremøte 10. mars.

Saken skal for øvrig også drøftes på årsmøtet 19. mars, og vi håper at eventuelle nye innspill etter årsmøtet blir hensyntatt selv om fristen da har gått ut.

Utkast til innspill lå vedlagt sakspapirene.

24/20 19/00884-5 Innspill til høring om melkekvoteleie fra Akershus Bondelag

Vedtak

Justert for styrets innspill, oversendes fremlagt høringsinnspill vedr. melkekvoteleie til Norges Bondelag. Konkret forslag på punkt 5B fra Eli Berven vedlegges innspillet.

Saksutredning

Akershus Bondelag mottok e-post 19. desember 2019 angående høring om leie av melkekvoter med tilhørende notat fra Norges Bondelag. Akershus Bondelag sendte saken videre på høring i lokallagene og til to produsentlag i Tine.

Akershus Bondelag har mottatt innspill fra kun fem av tjuet fem lokallag og fra ett produsentlag. Avgitte svar på spørsmålene varierer, og med lav svarprosenten generelt (20%), vil fylkeslaget være forsiktig med å trekke for bastante konklusjoner.

Utkast til innspill er vedlagt saken.

Bakgrunn

Bakgrunnen for høringa er følgende vedtak om kvoteordninga for melk fra Norges Bondelags årsmøte juni 2019:

«Kvoteordningen for mjølk er et sentralt virkemiddel i norsk landbrukspolitik. Kvoteordningen må utvikles på en måte som sikrer legitimitet og politisk støtte for ordningen på lang sikt, og som samtidig gir tilstrekkelig forutsigbarhet for næringa.

Norges Bondelag vil sikre/utvikle kvoteordningen for mjølk, med særlig vekt på å øke andelen eid kvote blant aktive mjølkeprodusenter og å få ned kvoteprisene.

Endringer av kvoteordningen vil få konsekvenser for den enkelte bonde. Dette må derfor vurderes nærmere og ses i sammenheng med endringer i forholdstall/evt nedskalering av totalmengde kvote ifb bortfall av eksportstøtte.

Styret skal jobbe med konkrete tiltak for å begrense utbredelsen av spekulasjon med mjølkekvoter. Styret skal ta med følgende forslag i sine vurderinger:

- *Fjerne muligheten for fremleie av mjølkekvote*
- *Fjerne muligheten for kjøp av kvote hvis produsenten ikke er i aktiv drift. Det må kunne gis mulighet til å søke om dispensasjon for brukere som ønsker å starte opp mjølkeproduksjon innen en gitt frist etter kvotekjøp.*
- *Inndra andel av kvote som ikke har vært produsert de siste fem åra – differansen mellom produsert volum og gjennomsnittlig kvotefylling i landet (94 % per nå). Dersom det er leid kvote som ikke er produsert, er det den som skal inndras.*
- *Sette begrensning for hvor lenge ei kvote kan sove/leies ut, slik at man ikke kan sitte på en produksjonsrettighet til «evig tid», uten å ta opp produksjonen igjen.*

- *Den som har leid mjølkekvota har forkjøpsrett til leid kvote ved endt leieperiode.»*

Styret i Norges Bondelag har valgt å følge opp årsmøtevedtaket om kvoteleie melk med en høring i organisasjonen. Høringen vil danne grunnlag for styrets konklusjon/tiltak for å begrense utbredelsen av spekulasjon med mjølkekvoter (ref. vedtaket på årsmøtet). Vedlagte utredning danner grunnlag for høringen, og det er valgt å gjøre dette grunnlagsmaterialet såpass omfattende for å belyse flest mulig sider av et komplisert tema.

Frist for innspill fra fylkeslaga er satt til den 13. mars, samme dato som innspill til jordbruksforhandlingene.

Administrasjonen sendte høringen videre til våre lokallag.

Om høringsnotatet

I høringen drøftes forslagene fra årsmøtet i kapitlene 5 til 9. I kapittel 10, *Andre forhold om kvoteleie*, drøftes forhold ut over forslagene fra årsmøtet. Dette på bakgrunn av prosessen vi hadde om nedskalering av melkekvoter med Norsk Bonde- og småbrukarlag for å komme fram til en felles posisjon, der vi ble enige om å vurdere kvoteleieordningen for melk. Skattemessige forhold rundt kvoteleie er ikke berørt i denne utredningen.

Årsmøtet ba spesielt om at styret utreder og vurderer 5 tiltak. Notatet drøfter disse forslagene grundig og kommer med *foreløpige anbefalinger* til de ulike forslagene. Styret i Norges Bondelag har ikke tatt stilling til anbefalingene og ber om innspill fra organisasjonen før endelig behandling i styret.

De 5 tiltakene med foreløpige anbefalinger er:

1. Fjerne muligheten for fremleie av mjølkekvote
Anbefaling: Det anbefales å sette forbud mot både å leie inn og leie ut kvoter i samme kvoteår for nye avtaler eller fornying av avtaler.
2. Fjerne muligheten for kjøp av kvote hvis produsenten ikke er i aktiv drift. Det må kunne gis mulighet til å søke om dispensasjon for brukere som ønsker å starte opp mjølkeproduksjon innen en gitt frist etter kvotekjøp.
Anbefaling: Så lenge en ikke har et kontrollerbart aktivitetskrav for samdriftsdeltakere anbefales det ikke at det gis anledning til å kjøpe kvote avgrenset til bare gjelde melkeprodusenter i aktiv drift.
3. Inndra andel av kvote som ikke har vært produsert de siste fem åra – differansen mellom produsert volum og gjennomsnittlig kvotefylling i landet (94 % per nå). Dersom det er leid kvote som ikke er produsert, er det den som skal inndras.
Anbefaling: Det anbefales ikke å innføre et system der en inndrar melkekvoter med differansen mellom foretakets egen kvoteoppfylling og gjennomsnittlig kvoteoppfylling for landet, og i hvert fall ikke da inndra innleid kvote. Dette vil være en stor inngripen i eiendomsretten som vi mener er mer negativt enn den positive effekten av forslaget.
4. Sette begrensning for hvor lenge ei kvote kan sove/leies ut, slik at man ikke kan sitte på en produksjonsrettighet til «evig tid», uten å ta opp produksjonen igjen.

Anbefaling: Så lenge en ikke har et kontrollerbart aktivitetskrav for samdriftsdeltakere anbefales det ikke at det settes en tidsbegrensning på hvor lenge ei kvote kan være utleid. Dersom det likevel skal innføres en tidsbegrensning bør tidsbegrensningen ikke settes for kort, i hvert fall ikke kortere enn 5 år for å begrense de negative sidene dette vil gi for kvoteleierene gjennom redusert forutsigbarhet.

5. Den som har leid mjølkekvota skal ha forkjøpsrett til leid kvote ved endt leieperiode.
Anbefaling: Det anbefales ikke å innføre et system med forkjøpsrett av innleid kvote. Forslaget vil innebære en stor inngripen i eiendomsretten som vi mener vil gi mer negative enn positive effekter av forslaget.

Anbefalingene til punkt 2 og 4 bygger i stor grad på at en verken i denne utredningen eller i tidligere utredninger har funnet en god måte å skille mellom reelle samdrifter og samdrifter som er skjult kvoteleie (fiktive samdrifter). En har vurdert et system med timeregistrering og moderne former for registrering av aktivitet, gjennom f.eks et GPS- basert registreringssystem. Dette kan være kontrollerbart, men har noen prinsipielle sider knyttet til overvåkning/kontroll og personvern. Om en skulle finne et godt kontrollerbart aktivitetskrav eller annet som skiller reelle samdrifter og skjult kvoteleie i samdrift, vil anbefalingene til punkt 2 og 4 endres.

I denne utredningen har en også sett på noen andre større endringer i kvoteomsetningen. Punktene 3 og 5 griper inn i eiendomsretten, og er derfor både vanskelig og kanskje heller ikke ønskelige å gjøre noe med. Systemet som sannsynligvis vil innebære minst mulighet for spekulasjon i kvoter, ha kvotene eid og senke kvotekostnadene, er etablering av et tildelingsorgan for kvoter. Da må ordningene med privat omsetning av melkekvoter og kvoteleie fjernes, samtidig som aktivitetskrav må være til stede for samdrifter. Det må utredes overgangsordninger som ivaretar behovet for kvoter hos de som leier kvote i dag. Dette kan by på store utfordringer. Tildelingsorganet skal dele ut kvoter til søkere volummessig likt til alle som ønsker det etter spesifikke kriterier.

Da denne saken var oppe i juni understreket årsmøtet at: *«Kvoteordningen for mjølk er et sentralt virkemiddel i norsk landbrukspolitikk. Kvoteordningen må utvikles på en måte som sikrer legitimitet og politisk støtte for ordningen på lang sikt, og som samtidig gir tilstrekkelig forutsigbarhet for næringa.»* Fra kvoteordningen ble innført på 80-tallet og fram til nå, har det blitt gjort mange endringer. Politisk har det vært ønske om større fleksibilitet og endringer har gått i den retning. Forslagene som her er utredet, vil innebære redusert fleksibilitet i kvoteordningen. Å foreta store endringer i kvoteordningen som innebærer mindre fleksibilitet, kan over tid innebære mindre politisk støtte for kvoteordningen.

Da Norges Bondelag i fjorårets krav fremmet forslag til endringer i kvoteregelverket som bl.a. rammet de som leier ut kvoter, skapte det mye støy. Ikke bare politikere, men også mange melkebønder har etterspurt fleksibilitet som gir utviklingsmuligheter på den enkelte gård. Det må forventes at også forslagene som nå er utredet, vil skape reaksjoner.

Denne utredningen og innspillene fra fylkeslagene vil danne grunnlag for styret i Norges Bondelag for å ta beslutning om vi skal kreve endringer i kvoteregelverket til årets jordbruksforhandlinger, og i så fall hvilke.

Hva ønskes det innspill på?

Primært er det følgende Norges Bondelag ønsker innspill på vurderingene som er gjort for de 5 forslagene til innstramminger i kvoteregulverket og andre innstramminger (se utdyping i kapittel 5-9 i notatet som er vedlagt).

- Deler fylkeslaget de vurderingene som er gjort og anbefalingene? Har man andre vurderinger og anbefalinger?
- Har fylkeslaget forslag til hvordan en skal skille mellom reelle samdrifter og samdrifter med skjult kvoteleie?
  - Er moderne former for registrering av aktivitet, gjennom f.eks. et GPS-basert registreringssystem og/eller «elektronisk stemplingsur» i fjøset et spor en bør arbeide videre med, eller vil det være for stor inngripen i personvernet?
- Er det andre endringer i kvoteordningen som fylkeslagene mener bør foretas? Hvilke og hvorfor?

Orienteringssaker

2/20 17/00822-20 Orienteringssak: Referansegruppe RMP, referat møte 28/2/2020

Vedtak

Referatet tas til orientering

Saksutredning

Notat fra møte i referansegruppa ang. miljø- og klimatilskudd, FMOV, 28.02.2020

RMP - Erfaringer fra 2019

- Plansjer og database vil bli lagt ut på FMOV sine sider.
- 36% prosent av PT areal i stubb i Akershus, 33% i Østfold, 16% i Buskerud
- I Østfold og Akershus søker 2/3 av alle bruker om RMP-midler, i Buskerud ca. halvparten. Disse tallene sier ikke noe om hvor stor andel av arealet som er omfattet, det vil bli tilgjengelig når databasen blir publisert.

RMP – 2020 og foreløpige satser

§17 Ingen jordarbeiding om høsten:

- Nye erosjonskart vil bli brukt i søknadsomgangen for 2020. Mye areal vil bli nedklassifisert, men totalt areal i de forskjellige klassene er ikke beregnet.
- Dette vil påvirke satsene, fordi disse tar utgangspunkt i omsøkt areal. Dette bør man kunne regne på, basert på *potensielt* søkbart areal, og *faktisk* omsøkt areal i 2019 og 2020.
- Man vurderer å innføre satser basert på tiltaksklasser, som vil være en kombinasjon av erosjonsklasser og dråg. Det kan f.eks. bety at jorder i erosjonsklasse 2 med dråg kan få en høyere sats en jorder i erosjonsklasse 2 uten dråg. Det er en fornuftig tilnærming, fordi man da kan sette inn tiltak der de får størst virkning. Men det er usikkert om kartgrunnlaget vil være tilgjengelig for 2020.

§26/§27 Gjødelspredning

- Kulturelle/geografiske forskjeller spiller inn på oppslutning til ordningene, og hvor «lukrative» de oppleves blant bønder.
- Der man har tradisjon for nedfelling/bruk av tilførselsslange oppleves ordningen som god, da man får tilskudd for tiltak man uansett ville ha gjort.
- Der denne type spredning ikke er så vanlig opplever man at tilskuddet er for lavt, fordi man ikke har utstyret.

§7 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark

- FMOV er av den oppfatning at ordningen slo skjevt ut. Den er god for fjellområdene, men mindre god for beiting av øyer og holmer. Det er et ønske om å splitte ordningen i to, men det har noen tekniske utfordringer i saksbehandlingssystemet (!).

Man bør ikke endre en ny ordning allerede nå, men samtidig må man kunne rette opp feil. FMOV er av den oppfatning at det er klima- og miljøaspektet som skal legges til grunn, ikke inntektsmulighetene for bonden.

§14 Tilskudd til seterdrift

- Regelverket spesifiserer minimum 6 uker, med melkeproduksjon. Det ønskelig med 4 uker.

§24 Grasdekte kantsoner

- Det er dårlig økonomi etter bortfall av AK-tilskudd for gras. Grasdekte arealer bør derfor få AK-tilskudd som korn. Dette er utenfor Fylkesmannens myndighetsområde, og bør vurderes tatt inn i jordbruksforhandlingene.

Miljøkrav

- Det nye krav 1 om erosjonssikring av grøfteutløp og nedløpskummer må omformuleres. SMIL-tilskudd kan ikke gis tiltak som er pålagt gjennom lov og forskrift. FMOV (og Bondelagene) vil ikke ha krav som ekskluderer bruk av SMIL-midler. (Det er kun SMIL-ordningen som har denne begrensningen, RMP kan og blir brukt til lovpålagte krav.)
- Samordnet for tidligere Akershus og Østfold forskrift trer i kraft «snarest», etter omformulering av krav 1.
- Det har kommet nye kart fra NVE, og kart over virkeområdene må derfor oppdateres. Det vil bli ny 7-ukers høring, virkeområdene vil inntil videre bli som før.

Vannforvaltning

- Vannforvaltningsplan for Buskerud og Jevnaker er under utarbeidelse, med samme organisering som for Østfold og Akershus.

SMIL

- Østfold og Akershus bruker i hovedsak midlene til avrenning/hydratekniske tiltak. I Buskerud er en stor andel rettet mot kulturlandskapstiltak.
- SMIL-potten i Oslo/Viken i 2020 er mindre enn i 2019, til tross for at den nasjonale potten økte med ca. 10% i jordbruksoppgjøret. Den fylkesvise fordelingen gjøres av Landbruksdirektoratet. L.dir. opplyser på telefon at man ved fordeling ser på ubrukte midler fra året før. I og med Oslo/Viken hadde mye ubrukte midler som blir overført, ble den regulære overføringen redusert.

3/20 17/00822-21 Felles Viken-søknad RK-RT-midler: "Velg naturbruk"? Vedtak

Foreløpig behandling: Akershus Bondelag ønsker mer informasjon, f.eks. skisse til prosjektplan m/budsjett – og gjerne med en alternativ finansieringsplan, før vi går inn for en videreføring av dagens «Velg Naturbruk» prosjekt som et felles Viken-prosjekt.

Når det gjelder finansiering over RK- og RT midler kan prosjektet komme i en konkurranse om midlene til vår søknad om kornprogram for Viken. Kornprogrammet vil fra Akershus side ha første prioritet.

Saken behandles på nytt på styremøte i Akershus Bondelag 20. mars.2012.

Saksutredning

Buskerud Bondelag har sendt en henvendelse om et rekrutteringsprosjekt som har hatt stor suksess i Buskerud. Buskerud Bondelag ønsker støtte til å gjøre dette til et rekrutteringsprosjekt for hele Viken:

«Velg naturbruk er et samarbeid mellom offentlige og private aktører/skoler for å øke elevantallet på naturbruksskolene (vgs.) i Buskerud fylke.

Vi ønsker å invitere Akershus og Østfold Bondelag med inn i prosjektet Velg naturbruk for hele viken fylke. Bygge et prosjekt som kan rekruttere til alle naturbruksutdanningene i hele viken. Finansiering til prosjektet blir gjennom RK og RT midler.

Legger ved informasjon om prosjektet og om dere ønsker mer informasjon kan dere gå inn på Velg Naturbruk på facebook.

Styringsgruppen består i dag av; Skogselskapet i Buskerud er prosjektleder for Velg Naturbruk i tillegg er Viken skog, Buskerud Bondelag, Fylkesmannen, SOA (Senter for opplæring i anleggsgartnerfaget) Buskerud Bonde og småbrukarlag representert i styringsgruppen.

Vi håper Akershus og Østfold Bondelag er positive til å bli med i et slikt prosjekt, håper på positiv tilbakemelding på dette.

Mvh

Nina Basberg

Buskerud Bondelag

Styringsgruppe Velg Naturbruk»